

[Bartholdy.]

delig Uvilje mod alt Tysk. Reaktionen over for de nævnte Ødelæggelser var derfor ret forskellig. Et Hovedstadsblad skrev efter Sprængningen af Knivsbjergtaarnet: „Alle danske Kvinder og Mænd er dybt taknemmelige over for de henved 40 Sabotører, der tog dette Job paa sig.“ Ja, der var vel ikke mange af os, der udtrykte direkte Sorg over, at dette Monument var blevet fjernet. Var det sket et halvt Aar tidligere, under den tyske Besættelse, havde det sikkert vakt almindelig Glæde, men paa dette Tidspunkt, et kvart Aar efter Befrielsen, var der ikke Grund til at tale om en fortjenstfuld Handling. Det skal da ogsaa siges, at den sønderjyske Presse har taget Afstand fra disse Handlinger, der hos mange af Grænselandets Befolkning, for at citere en af vore kendte Mænd dernede, fik og stadig faar Skamrødmien til at farve vore Kinder. Det er ikke ved saadanne Midler, vi ønsker at føre den nationale Kamp.

Ogsaa under og efter Genforeningen i 1920 skete enkelte Ødelæggelser og Bortfjernelser af tyske Mindesmærker i Nord-slesvig. De blev dog, saa vidt jeg er underrettet, alle opklaret, men ogsaa dengang fordomtes disse Handlinger stærkt, og der var ingen større Uenighed om, at de store tyske Monumenter paa Dybbøl og Knivsbjerg skulde blive staaende. Paa det sidste fjernes dog Mindestøtten for Bismarck. Disse Monumenter betragtedes, hvor megen Uvilje man end havde mod dem, og hvor daarligt de end stod til det danske Landskab, som en Del af Landsdelens Historie, som Minde om den Kamp, vi i Aarhundreder har ført om vort Grænseland, den Kamp, der ikke endte i 1920, ej heller i 1945.

Jeg mener at kunne sige, at den største Del af Grænselandets Befolkning ikke ønskede disse Mindesmærker fjernet, i hvert Fald ikke paa den Maade, det er sket. Det er kun med ringe Lyst, jeg har rejst dette Spørgsmaal. Naar jeg har gjort det, er det, dels fordi Spørgsmaalet for nylig offentligt er blevet fremført og ikke kan forbigaaes i Tavshed, dels fordi jeg mener, at jeg bedre end mange andre kan gøre det, idet jeg paa talrige Møder siden 1945 har givet Udtryk for min Opfattelse af de nævnte Ødelæggelser.

Der er næppe mange, der paa nuværende Tidspunkt ønsker Retsforfølgning mod Deltagerne i disse Aktioner, men vi er mange, der har følt og stadig føler os skamfulde ved Tanken om disse Handlinger. Naar jeg har rejst Spørgsmaalet, er det ikke saa meget for at faa udredet Skyld og Ansvar for

Handlinger, der naturligvis ikke kan tolereres i vort Samfund, ej heller for at de ikke er blevet opklaret, som for at faa konstateret, at Undersøgelserne vedrørende disse Ødelæggelser virkelig har været tilbunds-gaaende, og at en Gentagelse forhaabentlig ikke ustraffet kan finde Sted i Fremtiden.

Justitsministeren (Busch-Jensen): Jeg takker det ærede Medlem, fordi han har givet mig Anledning til fra denne Talerstol at imødegaa den Paastand, at der ikke skulde være foretaget nogen virkelig Undersøgelse for at finde Gerningsmændene.

Sprængningen af Knivsbjerg-Monumentet skete den 16. August 1945 Kl. ca. 3,15 om Morgenen. Ordenspolitiet kom til Stede umiddelbart efter, og Rigspolitiets tekniske Afdeling fra Kolding blev tilkaldt. Under et intensivt Efterforskningsarbejde, der strakte sig over en Maaned, afhørte Politiet dels dem, der boede i Nærheden, dels Folk fra Modstandsbevægelsen, og dels dem, der boede ved de Hovedveje og Biveje, som fører til Stedet. Men det var ikke muligt at faa Oplysninger, som kunde føre til Gerningsmændenes Paagribelse. Jeg har først for nylig erfaret, at Aabenraa-Samfundets Aarsskrift har bragt en saakaldt autentisk Beretning af en Deltager i Aktionerne. Redaktøren af Aarsskriftet har til Politiet kun kunnet oplyse, at Beretningen var indsendt anonymt, og at Redaktøren hverken havde Viden eller Formodning om, hvem Artiklens Forfatter kan være.

To Dage efter Sprængningen paa Knivsbjerg blev den 18. August 1945 Kl. 2,40 om Morgenen „Nordschleswigsche Zeitung“s Trykkeri i Aabenraa delvis ødelagt ved Sprængning og Brand. Politiet kom straks til Stede og foretog Undersøgelser paa Gerningsstedet, og der kom Dagen efter Assistance fra Rigspolitichefens Rejseafdeling og fra Rigspolitiets tekniske Afdeling fra Kolding, som foretog en omfattende Undersøgelse, hvorunder ca. 100 Personer blev afhørt. Et Signalement af to ukendte Personer, som var set i Nærheden af Gerningsstedet, blev offentliggjort i de stedlige Blade, men trods et betydeligt Arbejde lykkedes det ikke at finde dem. Samme Dag, den 18. August 1945, udsendte Justitsministeriet følgende Meddelelse gennem Ritzaus Bureau:

„I Anledning af den Natten til i Dag stedfundne Sprængning i „Nordschleswigsche Zeitung“s Trykkeri i Aabenraa meddeles, at der er indledet sædvanlig politimæssig Undersøgelse til Udfindelse af Gerningsmændene, og at der fra Rigs-